

ВІД ГУК
офіційного опонента д.е.н., проф.,
проректора з наукової і міжнародної діяльності Сумського
національного аграрного університету
Данька Юрія Івановича
на дисертаційну роботу Рибки Олега Віталійовича
«Формування інноваційної моделі управління розвитком державно-
приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення»
на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

1. Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження

В економічно розвинених країнах державно-приватне партнерство формує вектор розвитку економіки і є основою підтримки стабільності інноваційного виробництва. Інтеграційні процеси, наразі стають дедалі більше значущими і в національній економіці в умовах воєнного стану. Основною метою даних процесів в умовах воєнного стану є об'єднання фінансових, виробничих, інтелектуальних та інших ресурсів суб'єктів господарювання та держави для підвищення ефективності підприємницької діяльності, забезпечення гарантованих умов поставок та збуту продукції, збільшення прибутку та зниження витрат, компенсації бізнес-ризиків, підвищення технологічного рівня та ін. У зв'язку з цим, стає все більш актуальним дослідження інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення. Актуальність обраної теми дослідження є беззаперечною та обумовлена дією сукупності вищезазначених проблем та відновленням «мілітарі економіки».

Метою дисертаційної роботи автором визначено наукове обґрунтування теоретичних засад та розроблення науково-практичних пропозицій щодо формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення. Досягнення визначеної мети зумовило необхідність виконання широкого комплексу досліджень, що охоплює різні, але взаємопов'язані науково-прикладні завдання.

2. Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Київського національного університету технологій та дизайну за темами: «Формування, управління та розвиток інноваційних підприємницьких мережевих бізнес-структур в умовах післявоєнного відновлення економіки» (номер державної реєстрації: 0123U100960), в рамках якої обґрунтовано теоретико-методичні основи формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення; «Забезпечення сталого розвитку країни шляхом використання інструментарію інноваційного маркетингу» (номер державної реєстрації: 0123U105328), в рамках якої автором сформовано

основні індикатори та методи інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення.

3. Основні наукові результати дисертаційної роботи.

Складність і широта обраної теми дисертації, адекватне застосування різноманітного інструментарію досліджень дали змогу отримати комплекс різноманітних наукових і прикладних результатів. У дисертаційній роботі Олега Рибки можна відзначити такі основні елементи наукової новизни і практичної значимості отриманих результатів, які в сукупності відповідають рівню дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

1. Запропонований концептуальний підхід щодо формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення в аспекті ефективного об'єднання активів державного та приватного партнерств на засадах адаптивності / дисипативності на макро-, мезо- та локальних рівнях, що ґрунтується на синергії їх компетенцій, об'єднанні ресурсів та оптимальній алокації ризиків, інтеграції повного життєвого циклу для забезпечення соціально-економічної ефективності (підрозділи 3.1, 3.2, 3.3).

Зазначена наукова розробка має народногосподарське значення не тільки для національної економіки в умовах воєнного стану, а й держави і спрямована на розвиток державно-приватного партнерства в Україні за рахунок оптимізації витрат і розвитку інноваційних процесів в умовах післявоєнного відновлення економіки.

2. Обґрунтовано науково-методичні засади реалізації системного підходу у формуванні інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в яких, міститься комплекс фундаментальних і прикладних наукових досліджень, технологічних удосконалень, організаційно-правових заходів, інвестиційних проектів і трансферу технологій, що створює міцний фундамент для ефективного переходу до інноваційно-орієнтованої моделі управління розвитком державно-приватного партнерства (підрозділи 2.3. та 3.1).

Дана розробка здатна забезпечити послідовне системне зростання кінцевих результатів процесів формування інноваційної моделі розвитку державно-приватного партнерства, а також посилення позицій вітчизняного підприємництва на міжнародних і регіональних ринках в умовах повоєнного відновлення.

3. Сформовано науково-методичні положення інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, які базуються на імплементації принципів сталого розвитку за методологією ЄЕК ООН («PPPs for the SDGs»), що дозволяє поступовий перехід до сервісно-орієнтованої парадигми публічного управління Government 5.0., та перетворює державно-приватне партнерство з інструменту створення фізичних активів на механізм досягнення довгострокових соціально-економічних та екологічних цілей (підрозділи 2.3, 3.3).

4. Запропоновано структуру механізму та комплексний інструментарій інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, що

доповнюється інституційним забезпеченням, дозволяє систематизувати дію чотирьох взаємопов'язаних блоків (організаційно-правового, фінансово-економічного, інноваційно-цифрового, соціально-комунікаційного), синергетично націлений на вирішення ключових проблем післявоєнної відбудови. Така інтегрована архітектура дозволяє трансформувати державно-приватне партнерство із суто фінансового інструменту на стійкий до зовнішніх потрясінь механізм, здатний ефективно реагувати на унікальні виклики воєнного стану та стати стратегічним драйвером модернізації повоєнної відбудови економіки України (підрозділи 3.1., 3.2).

Дана розробка спрямована на підвищення ефективності використання наявного потенціалу підприємницьких суб'єктів для ефективної взаємодії в межах державно-приватного партнерства.

5. Слід також відзначити наукову і прикладну значимість таких розробок дисертації, як науково-методичні положення аналізу інноваційної проєктної кооперації державно-приватного партнерства, які базуються на моделі управління стійким розвитком, що дозволяє уникнути фінансових втрат і забезпечити послідовний розвиток державно-приватного партнерства зі збереженням стійкості в умовах повоєнного відновлення. (підрозділи 2.2, 2.3, 3.2, 3.3).

6. Автор дисертації в контексті дослідження проблем інноваційного управління повертається до категоріального ряду в частині уточнення сутності поняття інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, що на відміну від наявних підходів, визначено як концептуальна інституціоналізована система довгострокових, формалізованих відносин між публічними та приватними партнерами, що ґрунтується на синергії їхніх компетенцій, об'єднанні ресурсів та оптимальній алокації ризиків (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3.).

4. Достовірність і повнота викладення основних положень дисертації.

Дисертаційна робота Рибки О.В. складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Графічна і таблична ілюстрація інноваційного моделювання управління розвитком державно-приватного партнерства наглядно розкривають процес дослідження, його основні результати і значимість для науки і практики, враховуючи виняткову актуальність досліджуваної проблеми для економіки, організації та розвитку державно-приватного партнерства в умовах воєнного стану.

Застосування наукових підходів і методів дослідження, таких як аналізу, синтезу, узагальнення, порівняння – для визначення сутності, змісту, видів, чинників формування інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, побудови інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, узагальнення теоретичних положень та інструментів формування системи управління розвитком потенціалу кластерних інтегрованих структур бізнесу (пп. 1.1, 1.2, 1.3); кореляційно-

регресійного, та факторного аналізу, інтегрального оцінювання – для здійснення аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду формування державно-приватного партнерства, аналізування стану інноваційної проєктної кооперації державно-приватного партнерства, (пп. 2.1, 2.2, 2.3), економіко-математичного моделювання, стратегічного аналізу і системного підходу – для обґрунтування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, розроблення науково-методичних підходів до визначення стратегічних орієнтирів управління інноваційного розвитку суб'єктів господарювання за умов ефективного державно-приватного партнерства (пп. 3.2., 3.3), імітаційного моделювання та сценарного розвитку – для формування комплексного підходу щодо інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення, визначення прогностичної ефективності інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства (пп. 3.1, 3.3); графічний – для наочного зображення результатів дослідження.

Достовірність, повнота викладу і обґрунтованість основних положень дисертаційної роботи обумовлена аргументованим вибором і критичним аналізом фундаментальних положень економічних теорій, коректністю застосування методів дослідження, цілісністю висновків і рекомендацій, а також позитивним досвідом їх використання у практиці формування моделі інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення.

Основні положення та найвагоміші результати дисертаційної роботи викладені у 6 основних наукових працях, загальний обсяг, що належить автору, становить 4,73 ум. друк. арк., серед них: 3 статті у наукових фахових виданнях категорії Б, 1 – у міжнародному європейському журналі; 2 роботи апробаційного характеру. Результати проведених досліджень упродовж двох років проходили апробацію та обговорення на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, круглих столах та семінарах.

Суть основних положень, наукових і прикладних результатів дисертації належним чином і повною мірою розкрито в дослідженнях.

5. Практична значимість і впровадження результатів дослідження.

Практична значимість результатів дисертації полягає, насамперед, у прикладному застосуванні комплексу методичних засад та прикладних пропозицій, які було використано в процесі формування моделі управління розвитком державно-приватного партнерства. Впровадження результатів дисертаційного дослідження надає додаткову можливість окремим підприємствам, установам в цілому обґрунтовувати економічні та організаційно-управлінські рішення, які націлені на вдосконалення політики формування моделі інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення.

Потрібно відзначити, що основні положення та результати дослідження доведено до рівня практичних рекомендацій і використано в діяльності успішних підприємств Київської області у взаємодії з громадою.

6. Відсутність порушення академічної доброчесності.

За результатами аналізу представлених матеріалів не встановлено фактів порушень академічної доброчесності.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, як із погляду сучасних науково-теоретичних досліджень, так і з позицій практичної реалізації, є достатнім.

7. Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.

Поряд з охарактеризованими вище науковими здобутками та значимими прикладними розробками дисертація не позбавлена певних недоліків, прогалин та дискусійних моментів:

1. В підрозділах 1.1. та 1.2 автор критикує інших цитованих у дисертації науковців у обраній та суміжних сферах дослідження за обмежене трактування категорії «інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства» із застосуванням «вимушеного характеру форм державно-приватного партнерства». Натомість запропоноване у дисертації авторське поняття, що виокремлено як визначено як концептуальна інституціоналізована система довгострокових, формалізованих відносин між публічними та приватними партнерами, що ґрунтується на синергії їхніх компетенцій, об'єднанні ресурсів та оптимальній алокації ризиків є надто широким і складним для обрахування вкладу всіх партнерів учасників і держави на практиці у кількісних вимірах даної категорії.

2. В підрозділах 2.2 та 2.3 запропоновано комплексний інструментарій інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, доцільним було б сформулювати рекомендації щодо збалансування пріоритетів вибору даного інструментарію оцінювання для учасників державно-приватного партнерства, з використанням різних форм кооперації, та прогнозуванням окремо для держави, бізнесу, територіальних громад, громадських організацій з можливістю апробації такої практики в умовах воєнного стану та подальших прогнозованих моделей в післявоєнній відбудові економічної системи.

3. Не зрозумілим видається механізм та комплексний інструментарій інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, що на відміну від усталеного, доповнюється інституційним забезпеченням, дозволяє систематизувати дію чотирьох взаємопов'язаних блоків (організаційно-правового, фінансово-економічного, інноваційно-цифрового, соціально-комунікаційного), синергетично націлений на вирішення ключових проблем післявоєнної відбудови, а саме, автором на представлено досить обґрунтовано інституційний базис партнерів-учасників об'єднання, та не обґрунтовано ефективність запропонованої взаємодії державно-приватного партнерства. Хоча, певна аргументація щодо складної

архітектури, яка дозволяє трансформувати державно-приватне партнерство із суто фінансового інструменту на стійкий до зовнішніх потрясінь механізм, і прогнозовано, можливий драйвер модернізації повоєнної відбудови економіки України наведена.

4. Запропоновані у розділі 2 науково-методичні положення інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, які, базуються на імплементації принципів сталого розвитку за методологією ЄЕК ООН («PPPs for the SDGs»), що дозволяє поступовий перехід до сервісно-орієнтованої парадигми публічного управління Government 5.0., та перетворює державно-приватне партнерство з інструменту створення фізичних активів на механізм досягнення довгострокових соціально-економічних та екологічних цілей є детально структурованим, проте в вітчизняній практиці ведення бізнесу, поданий автором складний математичний апарат розрахунку ефективності є переобтяжений програмними формульними розрахунками та доведеннями.

5. У розділі 3 дисертації сформовано науково-методичні засади реалізації системного підходу у формуванні інноваційного управління розвитком державно-приватного партнерства, в яких, міститься комплекс фундаментальних і прикладних наукових досліджень, технологічних удосконалень, організаційно-правових заходів, інвестиційних проєктів і трансферу технологій, що створює міцний фундамент для ефективного переходу до інноваційно-орієнтованої моделі управління розвитком державно-приватного партнерства, проте не зрозуміло як універсально працюватиме даний інструментарій на наведених різних за організаційно-правовою формою підприємницькими суб'єктами господарювання, місцевою владою та іншими партнерами учасниками як в умовах сьогодення так і в умовах післявоєнної відбудови економіки України.

В цілому, слід зазначити, що вказані дискусійні положення та недоліки не впливають на цілісну оцінку дисертаційної роботи з точки зору її цінності й значимості для науки і практики та не змінюють в цілому позитивної оцінки роботи.

8. Загальні висновки та оцінка дисертації

Дисертаційна робота на тему «Формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення» є самостійною та завершеною працею, має наукову новизну та практичне значення. Актуальність теми дисертації, її обґрунтованість не викликає сумнівів. За своїм змістом, структурою, обсягом та оформленням дисертаційна робота відповідає нормативним вимогам щодо дисертацій а її автор – Рибка Олег Віталійович за результатами прилюдного захисту заслуговує на присудження наукового ступеня «доктор філософії».

За змістом, структурою, обсягом та оформленням дисертаційна робота відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) та «Порядку

присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022.

Зазначене дозволяє зробити висновок, що Рибка Олег Віталійович – автор дисертаційної роботи на тему «Формування інноваційної моделі управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнного відновлення». заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
проректор з наукової і міжнародної діяльності
Сумського національного аграрного університету

Юрій ДАНЬКО